

Rašeliništní mechorosty Českomoravské vrchoviny

Táňa Štechová, Eva Holá, Alžběta Manukjanová

výsledky 2016-2017

Fissidens adianthoides (kronďlovka netíkovitá)

Fissidens adianthoides (PR Na Oklice). Foto: E. Holá.

Fissidens adianthoides je zdánlivě dvouřaděolistěný mech, který vytváří na lístcích typické zdvojené „kapsy“. **Je druhem rašelinných luk, slatinišť a pramenišť, lze jej najít i na březích potoků a kapavých skalách.**

Kategorie ohrožení (LC-att / rLR-nt)

Počet lokalit druhu *Fissidens adianthoides* je poměrně nízký, na většině lokalit jsou jeho populace velmi malé. S velkou pravděpodobností se jedná o částečně přehlížený druh a dá se předpokládat, že reálný počet recentních lokalit je o něco vyšší. Údajů o historickém výskytu je k dispozici velmi málo, zřejmě však prodělal podobný ústup jako ostatní rašeliništní druhy.

Rozšíření

Mech *Fissidens adianthoides* roste roztroušeně na vhodných stanovištích po celé České republice, hojnější je v karpatské části Moravy. Druh byl v cílovém území zaznamenán na 25 lokalitách, roste jak v centrálních zvodnělých částech rašelinišť, tak i na narušených místech na méně zachovalých stanovištích. Populace jsou vesměs velmi malé, často se jedná pouze o několik lodyžek nebo malé řídké trsy rostoucí při okrajích zvodnělých stružek.

Ohrožující faktory a péče o lokality

Stejně jako většina ostatních slatiništních druhů je *Fissidens adianthoides* ohrožen absencí managementu či jeho nevhodným prováděním, poklesem hladiny spodní vody a následnými změnami v konkurenčních poměrech na lokalitách (expanze rašeliničků a vyšší zapojení bylinného patra). **Klíčovým managementem pro tento druh je pravidelné narušování povrchu a vytváření nových rozvolněných míst bez přítomnosti silných kompetitorů.**

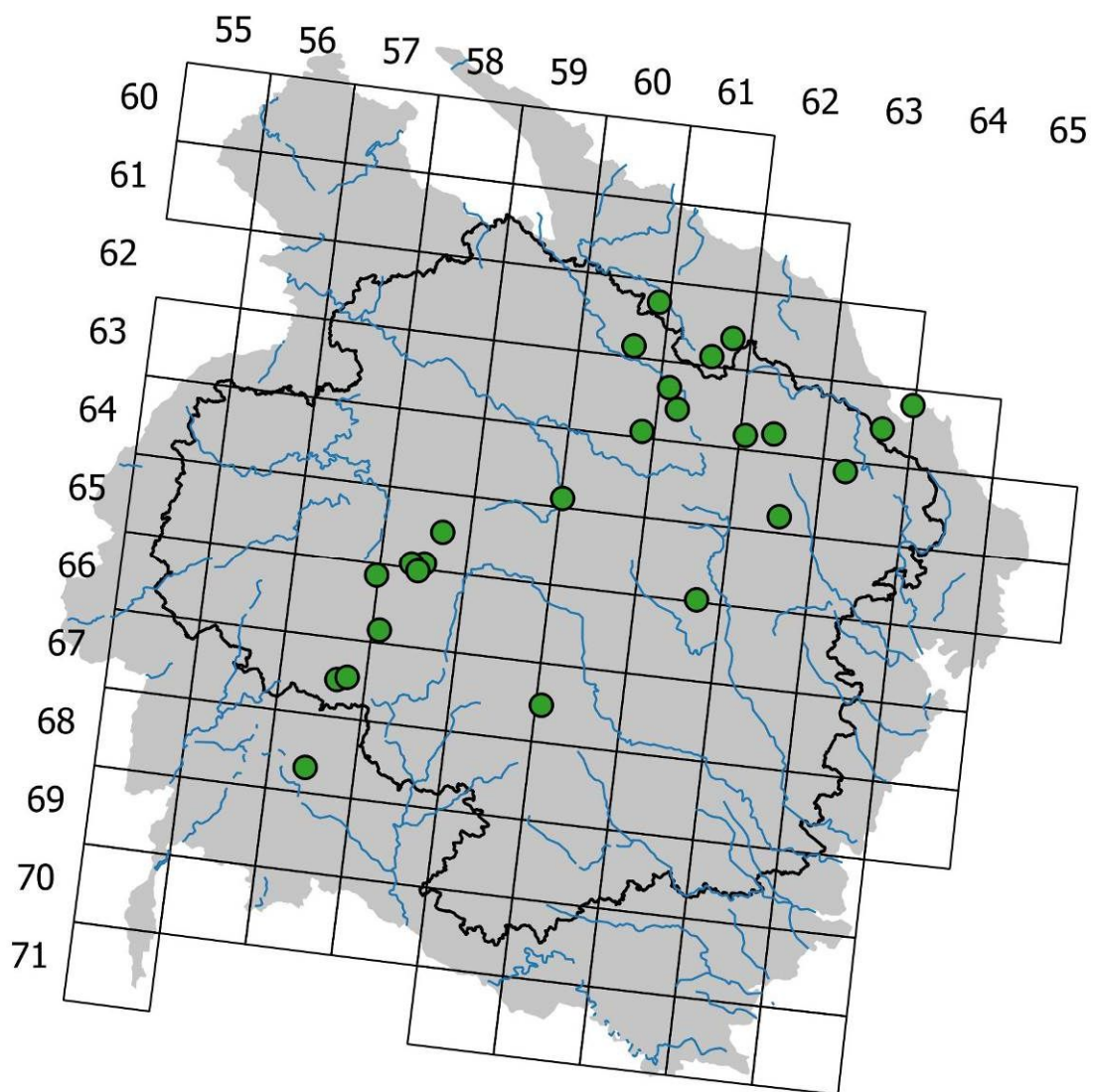
Zajímavosti

Fissidens adianthoides zřejmě prosperuje v určitých sukcesních stádiích. V PR Na Oklice se druh podařilo objevit až při několikátém opakovaném průzkumu ve zvodnělé terénní depresi, která vznikla nedávným odstraněním smrku i s kořeny. Porost byl poměrně velký a druh rychle zarůstal volný prostor.

Seznam recentních lokalit

Českomoravská vrchovina – lokality v Kraji Vysočina:

Dolní Věžnice: Bejčina, výrazné prameniště v luční enklávě mezi poli, 1 km JZ od většího rybníka v obci, 485 m n. m. (49°30'42"N, 15°40'14"E); **Dušejev:** PR Chvojnov, rašeliniště na pravém břehu Jedlovského potoka, 1,1 km Z od středu Dušejeva, 605 m n. m. (49°24'27"N, 15°25'08"E); **Hluboká u Krucemburku:** PR Řeka, komplex slatinných luk 0,5 km SSZ od středu obce, 560 m n. m. (49°40'02"N, 15°51'08"E); **Hrutov:** PR Na podlesích, rašeliniště a rašelinné louky v údolí, 0,9 km ZJZ od středu obce, 570 m n. m. (49°14'49"N, 15°40'40"E); **Jihlávka:** PR V Lisovech, komplex rašelinných luk 1,3 km JZ od žel. stanice Jihlávka, 650 m n. m. (49°14'51"N, 15°16'41"E); **Kadov:** malé prameniště na jižním okraji osady Kadůvek, 700 m n. m. (49°37'27"N, 16°03'56"E); **Kaliště (u Horních Dubenek):** PR Rašeliniště Kaliště, rašelinné louky V od žel. stanice Jihlávka, 650 m n. m. (49°15'07"N, 15°17'50"E); **Malá Losenice:** PR Branty, malé prameniště v cípu lesa u V hranice PR, 615 m n. m. (49°36'29"N, 15°48'32"E); **Milíčov:** Nad Svitákem, komplex rašelinných a vlhkých luk podél Milíčovského potoka, cca 1 km VSV od středu obce, 630 m n. m. (49°23'50"N, 15°24'29"E); **Milíčov:** PR Na Oklice, rašeliniště na pramenech Milíčovského potoka, cca 1 km SSV od středu obce, 660 m n. m. (49°24'20"N, 15°23'39"E); **Netín:** Pod Vrkočem, luční rašeliniště pod jižní částí hráze rybníka Vrkoč, 1,2 km VJV od středu obce, 525 m n. m. (49°24'10"N, 15°57'12"E); **Podmoklany:** PR Zlatá louka, slatinná louka 600 m J od středu obce, 470 m n. m. (49°42'52"N, 15°46'25"E); **Radešinská Svatka:** Na Hájích, nedávno zalesněné prameniště v bočním údolí 1,5 km SSV od kostela v obci, 580 m n. m. (49°31'15"N, 16°05'40"E); **Radostín:** NPR Dářko (vč. navazujících rašelinných biotopů), ca 1,5 km J od obce, 620 m n. m. (49°38'28"N, 15°52'21"E); **Sázava pod Křemešníkem:** PR Čermákovy louky, 0,9 km J od středu obce, 685 m n. m. (49°23'07"N, 15°19'46"E); **Sklené:** PR Olšina u Skleného, rašelinná louka, 0,9 km SSV od středu obce, 725 m n. m. (49°37'06"N, 16°00'38"E); **Šimanov:** PR Šimanovské rašeliniště, rašeliniště při Maršovském potoku, 0,7 km JJZ od středu obce, 605 m n. m. (49°27'02"N, 15°26'48"E); **Švábov:** PR U potoků, rašeliniště na okraji nivy pod železnicí, u soutoku Švábovského potoka s Jihlavou, 1,1 km SZ od středu obce, 565 m n. m. (49°18'59"N, 15°20'53"E);

Rozšíření *Fissidens adianthoides*; zelený bod – recentní výskyt, černá linie – Kraj Vysočina, modrá linie – řeky, šedivá plocha – Českomoravská vrchovina.

Velké Janovice: Údolí Janovického potoka, prameniště A v údolí nedotčeném kolektivizací, asi 1 km ZJZ od středu obce, 620 m n. m. (49°35'06"N, 16°12'33"E).

Českomoravská vrchovina – lokality mimo Kraj Vysočina:

Jedlová: Louky pod Baldou, komplex vlhkých luk 0,6 km ZSZ od kapličky Balda, 610 m n. m. (49°40'48"N, 16°19'47"E); **Jeníkov:** PP Louky v Jeníkově, komplex rašelinných luk na JV okraji obce, 630 m n. m. (49°44'19"N, 15°57'52"E); **Korouhev:** Suchopýrek, rašelinná louka v lese Královec, 2 km JZ od nádrže Peklo, 650 m n. m. (49°38'46"N, 16°16'31"E); **Suchdol u Kunžaku:** PP Rašeliniště u Suchdola, rašeliniště při SZ okraji obce Suchdol, 625 m n. m. (49°07'55"N, 15°14'18"E); **Trhová Kamenice:** PP Buchtovka, rašelinná louka s pramennými vývěry, 1,5 km J od středu obce, 540 m n. m. (49°46'24"N, 15°48'47"E); **Vortová:** PP Návesník, rašelinná louka 500 m Z od středu obce, 620 m n. m. (49°42'45"N, 15°55'39"E).